

Престолу на соціальні прошарки, які належать до інших релігійних конфесій та релігійних інституцій, також проблемою може стати залучення більших сил задля контролю за фінансуванням.

Висновки. Тероризм – це постійна глобальна загроза, яка не знає кордону, національності чи релігії, і це виклик, з яким міжнародне співтовариство повинне боротися разом.

Незалежно від того, наскільки серйозними є загрози, які тероризм представляє для колективної безпеки, будь-якої ефективної та тривалої відповіді на цю злочинну діяльність неможна досягти виключно поліцейськими засобами та засобами безпеки, а радше через культуру співіснування, яка сприяє взаєморозумінню та вносить вклад у створення мирного та інклюзивного суспільства.

Основний момент, на якому має ґрунтуватись діяльність католицької церкви, полягає у висвітленні Святого Престолу як дієвого та впливового актора міжнародних відносин, який має можливості та засоби для розширення впливу та подальшого вирішення зазначеної проблеми.

Abstract. The article discusses the possibilities of the Holy See's participation in mitigating and eliminating the international terrorist threat. Methods of analysis and synthesis, analytical approach, historical method, forecasting method are used. The ability and capabilities of the Holy See to eliminate the problem of the international terrorist threat are highlighted, as well as possible risks are assessed. It is concluded that in order to address the problem, counter-terrorism policy must combine security measures with a broader social and political context.

Keywords: Holy See, international terrorism, Catholic Church, interfaith dialogue.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Thomas, Scott M.. Culture, Religion and Violence: Rene Girard's Mimetic Theory. Millennium. *Journal of International Studies*. 2014. 43: 308-27. <https://doi.org/10.1177/0305829814540856>
2. Marián Sekerák & Karol Lovaš -2022- The Diplomacy of the Holy See and its Transformation in the Context of Relations with the United Nations, *The Review of Faith & International Affairs*, 20:1, 69–81 <https://doi.org/10.1080/15570274.2022.2031071>
3. Карделя О. В. Феномен тероризму в сучасних міжнародних відносинах. 2021. <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/52079>
4. Отрош М. І. Місце і роль католицької церкви у міжнародному правопорядку. 2018. http://idpnan.org.ua/files/2018/otrosh-m.i.-mistse-i-rol-katolitskoyi-tserkvi-u-mijnarodnomu-pravoporyadku-_d_.pdf
5. McGlinchey S. Foundations of International Relations. 2022. P. 170–210.
6. Phillips P. FinTech, terrorism-related fund transfers and behavioral finance. *Dynamics of asymmetric conflict*. 2020. No. 7. P. 1–21.

УДК 327.8:32.019.5](477+(470+571)

ПЕРШИЙ МІСЯЦЬ ВОСЬМИРІЧНОЇ ВІЙНИ, ЩО ТЯГНЕТЬСЯ ВЖЕ СТОРІЧЧЯМИ. ФЕЙКИ, МІФИ, СИМВОЛИ ПРОПАГАНДИ

Є. Р. Заболотний, К. І. Мелекесцев

Анотація. У даній статті автором розглянутий інформаційний аспект російсько-української війни. Для розуміння сьогодення подій була залучена історична наука. Розглянуто приклади типових фейків, штампів, підтасовок зі сторони РФ. Проаналізована стаття Володимира путіна «Про історичну єдність росіян та українців», яку можна назвати ідеологічним маніфестом майбутнього вторгнення. Було дане пояснення російської символіки, в тому числі знаку «Z».

Ключові слова: Російсько-українська війна, інформаційне протистояння, пропаганда, міфи, символ «Z».

«Якщо завтра на зміну більшовизмові прийде інша форма російського імперіялізму, то він перш за все звернеться всіма своїми силами проти самостійності України, на її поневолення. Російський народ, як і досі, нестиме той імперіялізм, робитиме все, щоб тримати Україну в поневоленні» © Степан Бандера.

Сьогоднішня агресія імперської росії, що нещодавно набула широких масштабів, вступивши в нову фазу, ставши квінтесенцією всієї суті московитського суспільства з рабською свідомістю, в майбутньому стане предметом досліджень багатьох істориків українців та їх колег по всьому світу. Ця ж стаття є спробою критичного погляду на процеси, події, свідками яких ми є сьогодні, через призму історичної науки, зокрема старих і нових міфів і фейків породжених ворожою пропагандою.

Широке вторгнення окупаційних військ росії назрівало ще з 2014 р., і на мою думку було лише питанням часу, разом з тим воно стало останнім шансом для путіна, який прагне перетворити суверенну державу на сателіт подібний до РБ. Диктатор міг би мати якісь політичні дивіденди лише за умов реалізації так званого «бліцкригу», проте очевидним є той факт, що плани кремля провалилися і маленька переможна війна, очевидно обернеться політичною смертю федеративного утворення. Сьогоднішні процеси є точкою кульмінації всього багатовікового україно-російського протистояння. Але ми спробуємо не заглиблюватися в глибини історії, зосередившись на хронологічних межах новітньої фази конфлікту.

Найпершим міфом стало обґрунтування анексії АР Крим, посилаючись на так званий «референдум», якому передували роки пропаганди, яка в свою чергу посилювалася на нелегітимність приєднання півострова в 1954 р., а також ряд інших абсолютно не обґрунтованих фактів, вирваних з контексту історичного процесу і поданих під викривленим кутом. Натомість окупація, незважаючи на всі потуги Москви не отримала міжнародного визнання так званого «приєднання».

З початком активних бойових дій на сході, російські ЗМІ, почали протягувати тезу про держ. переворот в Україні, в наслідок якого до влади прийшли «неонацисти», які призвели до геноциду населення Донбасу. Для підтвердження свого наративу пропагандистська машина запустила в маси ряд фейків, на яких ґрунтується і до сьогодні.

Перш ніж перейти до розгляду конкретних прикладів фейків, доцільно надати визначення цього терміну. Фейкові новини, Фейк-ньюз(-с) (від англ. fake news – підроблені / імітаційні новини) — підробка чи імітація новин (маніпулятивне спотворення фактів; дезінформація), яку створено з ігноруванням редакційних норм, правил, процесів, прийнятих у ЗМІ для забезпечення відповідності та перевіреності, та яка не витримує жодних, навіть поверхневих, перевірок на відповідність та реальність, але, незважаючи на це, має потужний вплив на свідомість великої кількості людей.[1] Російська пропаганда активно використовує симулякри, – (від лат. simulacrum – подoba, копія) – термін який означає зображення, копію того, чого насправді не існує. Сьогодні це поняття розуміють як культурне або політичне утворення, що копіює форму вихідного зразка. Симулякр може стосуватися яких завгодно речей і смислів [2].

Головним каналом пропаганди лишається федеральне телебачення, головними наративами якого донедавна лишалася громадянська війна і «Київська хунта», воно ретранслюється і на окуповані території, що більшій мірі сформувало лояльну до кремля суспільну масу, що в більшості своїй не здатна до критичного мислення. Проте, онлайн простір лишається не менш важливим майданчиком розповсюдження російської і риторики, яка постійно звинувачує Україну у військових, і інших злочинах направлених проти людяності, продукуючи для цього різного роду сюжети і статі, які не мають під собою жодного правдивого підґрунтя, є повністю сфальсифікованими. Типовими є сюжети про обстріли з сторони ЗСУ прифронтових територій, де не демонструється фото чи відео підтвердження, а лише слова нібито свідків. Окремою категорією є фільми зняті пропагандистами, які направлені на закріплення в уяві аудиторії основних тезисів пропаганди. Яскравим прикладом такого роду пропаганди є фільм «Солнцепёк» – російський художній фільм режисерів Максима Бріуса та Михайла Вассербаума, прем'єра якого відбулася у серпні 2021 року [3]. Описує події на Луганщині в 2014, очима пропаганди.

Резонансним свого часу став сюжет, що двічі виходив на російському «Першому каналі», практично зразу після деокупації Слов'янська і Краматорська. В сюжеті йшлося про розп'яття українськими військовими, сина одного з представників сепаратистів, на очах у натовпу. Згодом журналісти незалежного російського телеканалу «Дождь» знайшли

жінку, яка розповідала фейк про «розіп'ятого хлопчика» у Слов'янську. Вона продовжує стверджувати, що ця історія є правдивою, хоча ніяких доказів цього знайдено не було, навіть площі ім. Леніна, де начебто відбувалися події, у місці не існує. Натомість цікаво, як посягана пропаганда вдарила по самій жінці.

«Неправда? Нехай буде неправда, я не хочу нічого зараз говорити та спростовувати, кожен має право на власну думку. У медалі є дві сторони – біла та чорна. Хто там був, знає. Навіть сусіди, які зі мною там жили, мені сказали: “Ти єдина не побоялася сказати правду”», – сказала Пишняк.

Вона вважає, що ніхто більше не каже «правди», бо бояться: *«Там (в Україні — ред.) зробили таке, як раніше НКВС, на тебе таємно написали і тебе відвезли»* [4].

Набув поширення фейк про «двох рабів». На Першому російському телеканалі (ОРТ) вийшов репортаж із окупованого бойовиками Донбасу. *«Скажіть спасибі, що ми вас не розстріляли. Нам дали команду всіх знищувати... Нам пообіцяли по шматку землі й два раба»* [5], – цитує на камеру якийсь «представник сільської общини» села Степанівка Віктор Бикодоров слова, нібито почуті ним від українських солдатів. Додавши до цього купу зображень про звірства гітлерівців, медійники видали це в ефір. Очевидно, що цей фейк виник на основі того, що ветерани російсько-української війни, серед усіх наданих державою пільг, мають право на отримання земельної ділянки.

Також одним із основних міфів стала так звана «війна з шахтарями», що заперечувала присутність російських військ на Донбасі, одним із перших маркерів протилежного факту стало вже знамените слово «паребрік», яке не є характерним для вихідців з України. А про неодноразово зафіксовані на окупованій території сотні одиниць рос. техніки, полонених Пскофських десантників, годі і говорити.

Фактичним маніфестом-оголошенням великої війни Україні, цілком доцільно вважати статтю опубліковану від імені призведена росії на сайті Кремля двома мовами (російською і українською), 12 липня 2021 р., де він вчергове обґрунтовує свою тезу про те, що росіяни і українці – це один народ, а отже українців як таких і нема зовсім. Історики – професійні та аматори – доводять безпідставність тез Володимира путіна, які переважно повторюють ще радянські шкільні підручники з історії. Текст статті «Про історичну єдність росіян та українців, сповнений фейків, маніпуляцій, перекручень та стереотипних штампів включили до списку тем із військово-політичної підготовки у Збройних силах Російської Федерації. Він користується, очевидно своїм власним хворим поняттям «історична росія», міфічна її концепція яскраво проілюстрована в тезі: «Москва – третій Рим», абсолютно не є можливою без України, навколо якої і базується вся велич росії, як держави давньої, в протилежному випадку, могутня збирачка Руських земель, перетворюється на улус Золотої Орди.

Розраховуючи на ідеологічне підґрунтя і могутність своєї, ще радянської мілітарної машини, путін ставив за мету блискавичне захоплення України. Ворожа техніка зайшла на територію нашої держави маючи маркування літерами латинського алфавіту. ЗСУ розвіяло головний путінський міф- про непереможність армії рашистів, і замість символу тріумфу, одна із латинських літер «Z», в росії, стала атрибутом піар-підтримки путінського режиму, цей символ разом ідеологією, був роздутий у масах, з метою ще більшого розбурхування в росіян імперського патріотизму, який виступає компенсатором тих проблем, які починають виникати через тиск світових санкцій. Цілком доцільно було б провести паралелі з аналогічним процесом, який відбувався в 20-тих роках минулого століття, в історіографію увійшов під назвою «фашизація мас». Знак, що набув масовості, особливо в соціальних мережах, ще раз підтверджує факт того, що політична воля лідерів московитського суспільства, є дзеркальним відображенням загальної думки і настроїв рабів-визволителів. Тоді ж як в цивілізованому світі «зетка» набула статусу новітньої рашистської свастики. Що ж до мети маркування техніки саме цими символами, можна висловити декілька припущень, що мають цілком логічне пояснення. Ці літери латинського алфавіту (Z, X, O, V), можуть означати як напрямки колони, так і рід військ і тактичних груп. Варто сказати, що подібне маркування могло послужити і тим, що латинські символи чітко виділяються на фоні кирилических букв, разом із тим більшість символів можуть бути

нанесені одним рухом, що пришвидшує процес маркування. Також слід зауважити, що для поширення культу «визволення», наявна в РФ символіка могла б бути відкинута, тому що, власне герб росії не може бути швидко відтвореним від руки, оскільки містить багато елементів, а для вірусного поширення очевидно потрібен примітивний і в той же час легкорозпізнавальним символ, роль якого виконує вище згадана літера.

Отже, підводячи ризик під вищенаведеними тезами, варто сказати, що окрім власне збройного україно-московського протистояння, роками вилає, і досі ведеться ідеологічно-інформаційна війна, що фактично в хронологічному плані довша, ніж теперішня фаза багатовікового змагання між нашою демократією, і московитським авторитаризмом, що в різних своїх формах проявлявся протягом всієї історії.

Проводячи історичні паралелі, можна чітко простежити весь еволюційний шлях російського імперіалізму, віддзеркалення тих процесів які були характерні Рос. імперії, СРСР і відстежуються в сучасній росії. Варто зазначити, що з кожною наступною формою державності росії, перетворення, що в кінці призводять до краху імперії протікають в геометричній прогресії.

Стосовно України, що чи не в перше на протязі всієї своєї історії набула суб'єктності, і нарешті сприймається як суверенне державне утворення, зараз знаходиться в найбільш сприятливих геополітичних умовах, заручившись підтримкою всього цивілізованого світу. Сьогоднішні події, мають всі перспективи до створення на їх базі, національного міфу, довкола якого, в його ще незавершеному вигляді відбувається консолідація державної нації, що і є базою для розбудови успішної, самобутньої, Європейської країни.

Abstract. In this article the author considers the information aspect of the Russian-Ukrainian war. Historical science was involved in understanding today's events. Examples of typical fakes, stamps, forgeries from the Russian Federation are considered. Vladimir putin's article "On the Historical Unity of Russians and Ukrainians", which can be called an ideological manifesto of the future invasion, is analyzed. An explanation of Russian symbols was given, including the "Z" sign.

Key words: Russian-Ukrainian war, information confrontation, propaganda, myths, symbol "Z".

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Фейкові новини. Вікіпедія URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D0%B9%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8
2. Симукляр. Вікіпедія URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%D0%BC%D1%83%D0%BB%D1%8F%D0%BA%D1%80>
3. «Солнцепёк» рос. пропагандистський фільм URL: <https://solncepek-film.com/>
4. Автор фейка про «розп'ятого хлопчика» жалкує про свої слова і скаржиться на погане ставлення до Росії URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/avtor-fejka-o-raspyatom-malchike-sozhaleet-o-svoih-slovah-i-zhaluetsya-na-plohoe-otnoshenie-v-rossii>
5. Брехню російських телеканалів про «двох рабів» та «розп'ятих хлопчиків» українці знешкодили гумором. URL: <https://uainfo.org/blognews/441571-brehyu-rosyskih-telekanalv-pro-dvoh-rabv-ta-rozpyatih-hlopchikov-ukrayinc-zneshkodili-gumorom.-foto-vdeo.html>
6. Розп'ятий хлопчик, два раби, бойові дядьколюбів - як Росія створює фейки // 10 запитань воєнкору.\ Історія без міфів. Youtube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=GXb22JQDujQ&ab_channel=%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%D0%91%D0%B5%D0%B7%D0%9C%D1%96%D1%84%D1%96%D0%B2
7. Слово і діло ; Stop Fake ; VoxCheck (з онлайн базою антології брехні політиків Nepravda.org) – Україна.
8. України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2016. Вип. 43. С. 165–179.
9. Інформаційні виклики гібридної війни: контент, канали, механізми протидії: аналітична доповідь Ісакова Т., Гнатюк С., Дубов Д., Черненко Т., Баровська А. Київ. 2016, 108 с.
10. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька ; ред.-упор. : О. І. Харитоненко, Ю. С. Полтавець. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с.
11. Горюхов В. М. Національні інформаційні процеси в умовах глобалізації : монографія; ред. О. С. Онищенко. Київ: НБУВ, 2015. 330 с.
12. Кіслов Д. В. Інформаційні війни : монографія .Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. 300 с.
13. Семен Н. Російські інтернет-ресурси як чинник інформаційної війни проти України. Дисертація. Рівне 2018, 250 с.